

цифра јединица	децимални зарез	десети део	стога део	хиљади део
4	,	3	5	7

2,3	два цела и три десета
3,34	три цела и тридесет и четири стога
0,003	три хиљадига
3,0015	три цела и петнаест десет хиљадигих

ДЕЦИМАЛЕ СУ БРОЈЕВИ
ИЗА ДЕЦИМАЛНЕ ЗАПЕТЕ
 број 2,145 има три децимале
 број 2,14 има две децимале

разломци који се често користе

$\frac{1}{2} = 0,5$	$\frac{1}{5} = 0,2$
$\frac{1}{4} = 0,25$	$\frac{2}{5} = 0,4$
$\frac{3}{4} = 0,75$	$\frac{3}{5} = 0,6$
$\frac{1}{8} = 0,125$	$\frac{4}{5} = 0,8$

ПРЕТВАРАЊЕ ДЕЦИМАЛНОГ ЗАПИСА У РАЗЛОМАК ОБЛИКА $\frac{a}{b}$

$$4,53 = 4 \frac{53}{100} = \frac{453}{100}$$

ПРАВИЛНО ПРОЧИТАМО
 4 цела и 53 стога

БРОЈИЛАЦ ПРЕПИШЕШ ЗАПЕТЕ.
 У ИМЕНИОЦУ ДЕКАДНА ЈЕДИНИЦА.
 КОЛИКО ДЕЦИМАЛА ТОЛИКО НУЛА

ИЛИ

$0,1 = \frac{1}{10}$	$0,4 = \frac{4^{:2}}{10^{:2}} = \frac{2}{5}$	$13,03 = \frac{1303}{100}$
$0,01 = \frac{1}{100}$	$0,04 = \frac{4^{:4}}{100^{:4}} = \frac{1}{25}$	$1,2 = \frac{12^{:2}}{10^{:2}} = \frac{6}{5}$
$0,001 = \frac{1}{1000}$	$0,004 = \frac{4^{:4}}{1000^{:4}} = \frac{1}{250}$	$1,5 = \frac{15^{:5}}{10^{:5}} = \frac{3}{2}$

У примерима у којима видимо да су „велики бројеви“ и да их можемо скратити (пример 11,75), прво правилно прочитамо децимални запис ($11,75 = 11 \frac{75}{100}$), затим скратимо разломак ($11,75 = 11 \frac{75^{:25}}{100^{:25}} = 11 \frac{3}{4}$) и на крају претворимо у неправи разломак ($11,75 = 11 \frac{75^{:25}}{100^{:25}} = 11 \frac{3}{4} = \frac{47}{3}$).

$$7,25 = 7 \frac{25^{:25}}{100^{:25}} = 7 \frac{1}{4} = \frac{29}{4}$$

$$9,125 = 9 \frac{125^{:125}}{1000^{:125}} = 9 \frac{1}{8} = \frac{73}{8}$$

ПРЕТВАРАЊЕ РАЗЛОМКА (запис $\frac{a}{b}$) У ДЕЦИМАЛНИ ЗАПИС

1. ДЕЦИМАЛНИ РАЗЛОМАК

$$\frac{3456}{1000} = 3,456$$

1. Препиши бројилац.
2. Изброј нуле у имениоцу.
3. Стави зарез тако да иза зареза има онолико децимала колико у имениоцу има нула.

КОЛИКО НУЛА
ТОЛИКО ДЕЦИМАЛА

$$3\frac{7}{10} = 3,7$$

$$\frac{145}{100} = 1,45$$

$$\frac{1}{100} = 0,01$$

$$\frac{45}{100} = 0,45$$

$$\frac{132}{1000} = 0,132$$

$$14\frac{23}{100} = 14,23$$

$$\frac{45}{10} = 4,5$$

$$\frac{1}{1000} = 0,001$$

$$\frac{45}{1000} = 0,045$$

$$\frac{21}{10000} = 0,0021$$

Обрати пажњу ако имаш целе.

Ако недостаје цифара, допиши **нуле испред**.

2. РАЗЛОМЦИ КОЈЕ МОЖЕШ ПРОШИРИТИ ДО ДЕЦИМАЛНОГ РАЗЛОМКА

$$\frac{1^5}{2^5} = \frac{5}{10} = 0,5$$

$$\frac{8^4}{25^4} = \frac{32}{100} = 0,32$$

$$\frac{1^{125}}{8^{125}} = \frac{125}{1000} = 0,125$$

$$\frac{3^2}{5^2} = \frac{6}{10} = 0,6$$

$$\frac{1^{25}}{4^{25}} = \frac{25}{100} = 0,25$$

$$\frac{3^8}{125^8} = \frac{24}{1000} = 0,024$$

3. РАЗЛОМЦИ КОЈЕ НЕ МОЖЕМО ПРОШИРИТИ ДО ДЕЦИМАЛНОГ РАЗЛОМКА

$$\frac{5}{6} = 5 : 6 = 0,8333... = 0,8\bar{3}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ 6 \overline{) 0} \\ \underline{0} \\ 50 \\ \underline{48} \\ 20 \\ \underline{18} \\ 20 \\ \underline{18} \\ 20 \\ \underline{18} \\ 20 \\ \dots \end{array}$$

Када добијеш остатак (у овом случају 5) радиш три корака.

1. Спустиш „невидљиву нулу“ (0)
2. напишеш зарез
3. поделиш $50 : 6 = 8 (2)$

$$\frac{347}{20} = 347 : 20 = 17,35$$

$$\begin{array}{r} 347 \\ 20 \overline{) 0} \\ \underline{20} \\ 147 \\ \underline{140} \\ 70 \\ \underline{60} \\ 100 \\ \underline{100} \\ 0 \end{array}$$

БИЛО КОЈИ
РАЗЛОМАК СЕ МОЖЕ
ПРЕТВОРИТИ У
ДЕЦИМАЛНИ ЗАПИС
ДЕЉЕЊЕМ